

Załącznik nr 1 do zarządzenia nr/2019 Burmistrza Gołdapi
z dnia...w sprawie uruchomienia konsultacji społecznych projektu
„Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gołdap na lata 2020-
2022”

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE GOŁDAP NA LATA 2020-2022

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	3
II.	UWARUNKOWANIA PRAWNE	3
III.	DIAGNOZA SYTUACJI W GMINIE GOŁDAP W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	3
1.	Wspieranie rodziny w Gminie Gołdap w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej	4
1.1.	Charakterystyka środowiska lokalnego w obszarze pomocy społecznej	4
1.2.	Realizacja zadań samorządu Gminy Gołdap w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	5
2.	Umieszczanie dzieci pochodzących z terenu Gminy Gołdap, w różnych formach pieczy zastępczej	6
3.	Realizacja zadań samorządu Gminy Gołdap w zakresie działań profilaktycznych	7
4.	Występowanie zjawiska przemocy w Gołdapskich rodzinach	7
5.	Najistotniejsze problemy związane z realizacją zadań dotyczących wspierania rodziny występujące w Gminie Gołdap	8
IV.	ANALIZA SWOT	8
V.	CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA PROGRAMU ORAZ WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW I PODMIOTY REALIZUJĄCE	10
VI.	REALIZACJA PROGRAMU	13
1.	Odbiorcy Programu	13
2.	Realizatorzy Programu	13
3.	Finansowanie Programu	14
4.	Monitorowanie i ewaluacja Programu	14

I. WPROWADZENIE

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Gołdap na lata 2020 –2022 jest dokumentem opartym na przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 pkt 1 zawiera zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych gminy, gminnych programów wspierania rodziny.

Głównym założeniem Programu jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu Gminy Gołdap.

W świetle założeń ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pomoc dziecku i rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i powinna być świadczona przez specjalistów w ramach spójnego systemu pracy środowiskowej. Ważne, aby zmiana sytuacji rodziny odbywała się w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy, zaufania i przy aprobacie ze strony rodziny, z wykorzystaniem zasobów rodziny oraz środowiska lokalnego.

Program został opracowany przez Zespół Roboczy do spraw opracowania Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Gołdap na lata 2020-2022 w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gołdapi i stanowi pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz zintegrowanie kierunków działań w odniesieniu do mieszkańców Gminy Gołdap.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy.

Opracowanie programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
7. Wojewódzki Program Wsparcia Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2018-2022 (Uchwała Nr XXXIII/723/17 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2017 r.),
8. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

III. DIAGNOZA SYTUACJI W GMINIE GOŁDAP W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Na potrzeby opracowania niniejszego programu, przeprowadzono diagnozę środowiska lokalnego, której celem było określenie skali problemów oraz zasobów w zakresie:

1. Wspierania rodziny w Gminie Gołdap w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej.
2. Umieszczania dzieci pochodzących z terenu Gminy Gołdap w różnych formach pieczy zastępczej.
3. Profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, prowadzonej na terenie Gminy Gołdap.
4. Występowania zjawiska przemocy w gołdapskich rodzinach.

Diagnoza obejmuje dane uzyskane od podmiotów i instytucji działających na rzecz wspierania rodziny, między innymi z:

1. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi,
2. Urzędu Miejskiego w Gołdapi,
3. Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4. Zespołu Interdyscyplinarnego.

1. Wspieranie rodziny w Gminie Gołdap w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej.

1.1. Charakterystyka środowiska lokalnego w obszarze pomocy społecznej.

Gminę Gołdap na dzień 31 grudnia 2018r. zamieszkiwało 20 040 mieszkańców, wśród których: 10 175 stanowiły kobiety, natomiast 9 865 osób to mężczyźni.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi na dzień 31 grudnia 2018r. wsparciem objął 1025 rodzin, w tym 1955 osób w rodzinach. Analizując ilość osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Gołdap, pomocą objęto ponad 9,95% ogółu ludności. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc udziela się w szczególności z powodu ubóstwa, bezdomności, bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności, długotrwałej choroby w tym alkoholizmu, przemocy w rodzinie. Problemy społeczne występujące w środowiskach objętych pomocą przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1. Problemy społeczne występujące w środowiskach objętych pomocą społeczną w 2018r.

Powody trudnej sytuacji		Rok 2018	
		Liczba rodzin	Liczba osób
Ubóstwo		495	1436
Potrzeba ochrony macierzyństwa		114	598
w tym:	wielodzietność	83	482
Bezrobocie		361	1197
Niepełnosprawność		183	400
Długotrwała lub ciężka choroba w tym alkoholizm		144	258

Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego		30	113
w tym:	rodziny niepełne	22	76
	wielodzietne	4	24
Przemoc w rodzinie		1	4
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego		7	7

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołdapi, rok 2018

Powyższe dane wskazują, że kwestia ubóstwa jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy, kolejnym przeważającym powodem jest bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba w tym alkoholizm, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Pomoc społeczna świadczona jest w różnych formach, m.in.: świadczeń pieniężnych (zasiłek celowy, z którego skorzystało 274 osób i zasiłek okresowy, z którego skorzystało 151 osób), świadczeń na częściowe pokrycie strat spowodowanych zdarzeniem losowym, skorzystało 2 rodziny oraz w formie niepieniężnej m. in. poprzez zapewnienie schronienia (20osób), posiłków w szkole (641 dzieci), sprawienie pogrzebu (3 osoby).

1.2. Realizacja zadań samorządu Gminy Gołdap w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Asystenci rodziny wpierają mieszkańców Gołdapi od 2011roku. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi w 2018r. i aktualnie zatrudnia 2 asystentów rodziny. W 2018 roku asystenci współpracowali z 31 rodzinami, w których było 79 dzieci.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowaniu do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i osobom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny.

Praca asystenta rodziny ukierunkowana jest na udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy m. in. wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.

Działania asystentów zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz zaradności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego

więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. W celu zapobieganiu umieszczania dzieci w pieczy zastępczej i wzmacnianiu rodziny w wypełnianiu podstawowych funkcji zachodzi daleko idąca potrzeba wsparcia rodziny.

Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

Do efektów pracy asystentów z rodzinami należałoby zaliczyć m. in.:

1. Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców,
2. Nabycie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz rozsądnego gospodarowania budżetem domowym przez wspieranych,
3. Podjęcie terapii leczenia uzależnień przez członków rodziny dotkniętych problemem nadużywania alkoholu i innych substancji uzależniających,
4. Poprawę sytuacji materialno-bytowej rodzin,
5. Aktywizację zawodową osób pozostających poza rynkiem pracy,
6. Poprawę relacji rodzinnych,
7. Podjęcie leczenia psychiatrycznego,
8. Podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych,
9. Powrót dzieci do rodziny naturalnej, odzyskanie władzy rodzicielskiej.

2. Umieszczanie dzieci pochodzących z terenu Gminy Gołdap w różnych formach pieczy zastępczej.

Niepokojącym zjawiskiem jest coraz częstsze umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej, dlatego też praca asystentów rodziny w dużej mierze ukierunkowana jest na zatrzymanie tego zjawiska.

W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej – rodzinnej lub instytucjonalnej, organizowanej przez powiat. Decyzję o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej podejmuje Sąd Rodzinny.

W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną asystenci rodziny i koordynator pieczy zastępczej podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy współpracy rodzin biologicznych.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi wynika, że na terenie Powiatu Gołdapskiego na dzień 31.12.2018r. funkcjonowało: 17 rodzin zastępczych spokrewnionych w których umieszczonych było 20 dzieci, 13 rodzin zastępczych niezawodowych w których umieszczonych było 13 dzieci oraz rodzinny dom dziecka, który obejmuje wsparciem 8 dzieci.

W 2018r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Gminy Gołdap przebywało: 9 dzieci pochodzących z Powiatu Gołdapskiego.

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi pokazują, iż w 2018r. z rodzinnej pieczy zastępczej 4 dzieci powróciło pod opiekę rodziny biologicznej, natomiast 7 dzieci usamodzielniało się, 1 dziecko trafiło z niezawodowej rodziny zastępczej

do spokrewnionej rodziny zastępczej oraz 1 dziecko zostało przeniesione z niezawodowej rodziny zastępczej do rodzinnego domu dziecka. W 2018r. z instytucjonalnej pieczy zastępczej 2 dzieci usamodzielniało się i powróciło do rodziny biologicznej.

3. Realizacja zadań samorządu Gminy Gołdap w zakresie działań profilaktycznych

Na terenie Gminy Gołdap w zakresie działań profilaktycznych świadczona jest wszechstronna pomoc i wsparcie. Powszechny i bezpłatny dostęp do specjalistycznego poradnictwa dla mieszkańców Gołdapi w ramach funkcjonowania miejskich programów tj. przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomani oraz przemocy w rodzinie, wpływa pozytywnie i podnosi efektywność podejmowanych działań profilaktycznych.

Działania na rzecz wspierania rodzin podejmują różne instytucje i podmioty m. in. Urząd Miejski w Gołdapi, Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi, Sąd Rejonowy w Olecku III Wydział Rodzinny i Nieletnich, Dom Kultury, Biblioteka Publiczna, świetlice wiejskie, szkoły, przedszkola, żłobki funkcjonujące na terenie Gminy Gołdap, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gołdapi, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

Na terenie Gminy Gołdap funkcjonują: świetlice wiejskie (5), świetlice szkolne (8), Dom Kultury, Biblioteka Publiczna, które zapewniają dzieciom, młodzieży oraz ich rodzinom organizację czasu wolnego, organizację zajęć pozalekcyjnych, organizacje wydarzeń kulturalnych, organizację społeczności lokalnej w celu pobudzania aktywności społecznej. W miarę potrzeb organizowane są spotkania ze specjalistami: psycholog, policjant. Spotkania dotyczą działań profilaktycznych przeciw uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, przemocy domowej, cyberprzemocy.

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazują, że w 2018 roku wpłynęło 39 wniosków o podjęcie przez komisję czynności zmierzających do skierowania na badania celem stwierdzenia uzależnienia od alkoholu i uzyskania orzeczenia o poddaniu się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, z czego 22 sprawy skierowano do sądu. 8 osób w tym 2 kobiety podjęło terapię. Terapie ukończyły 4 osoby (mężczyźni), natomiast 4 osoby w tym 2 kobiety kontynuują terapię.

4 Występowanie zjawiska przemocy w Gołdapskich rodzinach.

Z informacji Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Gołdap, w związku z występowaniem przemocy w rodzinie w 2018 roku wszczęto procedurę Niebieskie Karty w 112 rodzinach z terenu Gminy Gołdap. Działaniami pomocowymi członków grup roboczych było objętych 403 osoby. W ramach procedury 86 sprawcom przemocy w rodzinie zaproponowano udział w programie korekcyjno – edukacyjnym. W programie wzięło udział 8 osób. W wyniku działań pomocowych grup roboczych w 41 rodzinach zakończono procedurę Niebieskie Karty z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, natomiast w 34 rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań.

W 2018r. z porad Punktu Informacyjno- Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych, ich Rodzin oraz Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie skorzystało 47 osób (41 kobiet, 6 mężczyzn). Punkt udziela poradnictwa dla osób uzależnionych od wszelkich środków psychoaktywnych, członków osób uzależnionych (porady, terapia), osoba doświadczających przemocy w rodzinie oraz sprawców przemocy.

5. Najistotniejsze problemy związane z realizacją zadań dotyczących wspierania rodziny występujące w Gminie Gołdap

Przeprowadzając diagnozę sytuacji społecznej na potrzeby niniejszego Programu, dokonano analizy najistotniejszych problemów związanych z realizacją zadań wspierania rodziny w Gminie Gołdap. Poniżej przedstawiono główne z nich:

1. Niewystarczające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców.
2. Zaburzone relacje rodzinne.
3. Nieumiejętność rozwiązywania konfliktów.
4. Nieumiejętne gospodarowanie czasem wolnym.
5. Niska motywacja rodzin do zmiany swojej sytuacji życiowej.
6. Niewystarczająca liczba kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę.
7. Niedostateczna opieka nad dziećmi do lat trzech.
8. Rosnące koszty utrzymania dzieci w pieczy zastępczej.
9. Trudna sytuacja rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
10. Zbyt mała oferta zajęć rozwijających umiejętności psychospołeczne osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla rodzin dysfunkcyjnych.
11. Niewystarczający przepływ informacji pomiędzy instytucjami pomocowymi.
12. Niska świadomość rodzin i innych instytucji o roli i zadaniach asystenta rodziny.
13. Niedostateczny poziom informacji o dostępnych formach wsparcia.
14. Mało interesujące formy profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży.
15. Brak świetlicy socjoterapeutycznej.
16. Zbyt mała samodzielność rodzin.
17. Mała aktywizacja zawodowa matek niepełnosprawnych dzieci.

Podczas prac Zespołu do spraw opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gołdap sprecyzowano następujące kierunki działań w zakresie wspierania rodzin:

1. Prowadzenie pracy z rodziną w formie: konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego a także organizowanie grup wsparcia lub grup samopomocowych.
2. Profilaktyka sytuacji kryzysowych.
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny przez instytucje działające w obszarze wspierania dziecka i rodziny.
4. Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych i alkoholu wśród mieszkańców Gołdapi.
5. Wsparcie interdyscyplinarne rodzin z Gminy Gołdap poprzez działania Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie, poprzez profesjonalizację oraz podniesienie kwalifikacji pracowników tych instytucji i podmiotów działających w obszarze pracy z dzieckiem i rodziną.
7. Wsparcie rodzin oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku rodzin wielodzietnych poprzez upowszechnianie działań prorodzinnych oraz realizację Karty Dużej Rodziny.

IV. ANALIZA SWOT

W programie zastosowano analizę SWOT jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń społecznych obszaru Gminy Gołdap.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających z dokumentów (Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gołdap na lata 2016-2023, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomani uchwalanego, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Gołdap na lata 2016-2020). - Działalność Punktu Konsultacyjnego przy GKRPA, - profesjonalna i specjalistyczna kadra działająca w obszarze wspierania dziecka i rodziny, - otwartość instytucji, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów na pomoc rodzinie, - rozwój działań w obszarze wsparcia i pomocy rodzinie poprzez wprowadzenie innowacyjnych metod pracy w formie asystentury rodziny, - funkcjonowanie na terenie powiatu Punktu Interwencji Kryzysowej, - powoływanie doraźnych grup roboczych w sprawach rodzin, - funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - powoływanie grup roboczych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dotkniętym przemocą w rodzinie, - rozwinięta sieć instytucji wspierających rodzinę: Gmina, Policja, Sąd, OPS, PCPR, GKRPA, PPP, organizacje pozarządowe, Dom Kultury, Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe, świetlice wiejskie, wolontariat, - dostęp do poradnictwa specjalistycznego: prawnik, psycholog, traumatolog, - dostępność usług opiekuńczych i specjalistycznych, - dostęp i dobra jakość funkcjonowania placówek opiekuńczych i oświatowych na terenie Gminy Gołdap, - rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa służąca rodzinie (kompleks sportowy OSIR, boiska Orlik, basen, siłownia, place zabaw), - Funkcjonowanie Gołdapskiej KDR, - funkcjonowanie na terenie gminy placówki służby zdrowia, - coroczne organizowanie dla dzieci wypoczynku letniego.	- niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze wspierania dziecka i rodziny, - bierność i niewielkie zaangażowanie rodzin, - niechęć współpracy ze strony rodzin pomimo dobrego przygotowania i otwartości instytucji, - rosnąca niewydolność rodziców w procesie wychowawczym, - ograniczona dostępność specjalistów np. psychologów i psychiatrów dziecięcych, - ograniczenia finansowe i organizacyjne związane z powoływaniem rodzin wspierających, - brak placówki wsparcia dziennego, - wysokie koszty utrzymania rodzin zastępczych, - brak kompleksowego podejścia do zwalczania przyczyn dysfunkcyjności rodziny, - niewystarczająca ilość atrakcyjnych propozycji spędzania czasu wolnego dla młodzieży zagrożonej demoralizacją, - niska aktywność klientów pomocy społecznej w zakresie organizowania grup samopomocowych, - brak doświadczenia w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację zadań.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zwiększenie liczby podmiotów działających na rzecz rodziny, - podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami,	- stereotypowe postrzeganie Ośrodka pomocy Społecznej w Gołdapi jako instytucji przyznającej jedynie świadczenia pieniężne,

- wzmocnienie roli opiekuńczo-wychowawczych rodzin, - szeroki wachlarz usług realizowanych na rzecz rodziny, - realizacja programów profilaktycznych, - rozbudowana polityka prorodzinna prowadzona przez gołdapski samorząd, - zewnętrzne środki finansowe (m. in. EFS, RPO, MRiPS).	- rosnąca liczba zadań do realizacji przez samorządy przy braku lub niewielkim poziomie dofinansowania zadań, - niewystarczające środki finansowe na wdrażanie zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w szczególności rodzin wspierających, - niezaradność życiowa, nieumiejętne gospodarowanie środkami finansowymi i uzależnienia rodzin od pomocy społecznej, - wykluczenie społeczne, - narastająca niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców.
---	--

V. CEL GŁÓWNY, CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA PROGRAMU ORAZ WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELÓW I PODMIOTY REALIZUJĄCE

Na podstawie dokonanej diagnozy w zakresie organizacji systemu opieki nad dzieckiem oraz wsparcia rodziny, a także na podstawie obowiązującego stanu prawnego, w oparciu o doświadczenie zawodowe specjalistów – osób współpracujących, zdefiniowano cel główny programu.

Działania przewidziane w poszczególnych celach szczegółowych umożliwiają realizowanie na poziomie lokalnym polityki prorodzinnej, rozumianej jako stwarzanie warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych umacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe wypełnienie przez nią podstawowych zadań.

Cel główny:

Budowanie skutecznego systemu wsparcia dzieci i rodzin w Gminie Gołdap.

Cele szczegółowe:

1. **Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.**
2. **Rozwój usług, form wsparcia i współpracy na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom.**
3. **Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach poprzez zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia.**

Cele będą realizowane poprzez działania, mające przywrócić rodzinie prawidłowe funkcjonowanie w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz pełnienia ról społecznych. Praca z rodziną będzie połączona z jej własną aktywnością. Istotną kwestią jest wsparcie rodziny na etapie pojawienia się problemów oraz eliminowania sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę naturalną. W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – stworzenie możliwości powrotu do rodziny naturalnej.

Cel szczegółowy 1		
Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzrost poziomu zaspokojenia potrzeb dzieci i ich rodzin.		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Diagnozowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego w celu wdrożenia planu wspierania rodzin	- OPS Gołdap, - Urząd Miejski Gołdap, - PCPR Gołdap,	- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba zatrudnionych asystentów,

przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w tym problemów związanych z niepełnosprawnością członka rodziny przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych, 2. Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz wdrażanie innowacyjnych metod wspierania rodzin między innymi: konferencje, grupy wsparcia, szkolenia, szkoła dla rodziców, 3. Organizowanie wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci z dysfunkcjami, 4. Zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej. 5. Integracja rodzin ze środowiskiem lokalnym.	- PPP Gołdap, - Dom Kultury w Gołdapi, -Biblioteka Publiczna w Gołdapi, -organizacje pozarządowe, - Centrum Wolontariatu.	- liczba dzieci jakie skorzystają z wypoczynku, - rodzaj, liczba i forma udzielanego poradnictwa specjalistycznego, -dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, wysokość środków przeznaczonych i poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu, - liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, - liczba dzieci powracających z pieczy do rodzin naturalnych, - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach która skorzystała z pomocy udzielonej w formie pracy socjalnej, - liczba rodzin oraz osób w tych rodzinach, które uzyskały pomoc pieniężną z OPS, - liczba przyznanych stypendiów dzieciom i młodzieży.
--	---	---

Cel szczegółowy 2
Rozwój usług, form wsparcia i współpracy na rzecz pomocy dzieciom i rodzinom

Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Organizowanie spotkań, konferencji, prelekcji, seminariów dla przedstawicieli podmiotów lokalnych działających w obszarze budowania partnerstw i działania na rzecz rodziny przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, 2. Opracowanie wewnętrznych procedur dla pracowników OPS Gołdap wspierania rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, 3. Organizowanie systematycznych spotkań Zespołu ds. asysty Rodzinnej działającej przy OPS oraz włączanie do pracy osób pracujących na rzecz wspierania dzieci i rodziny, 4. Współpraca z koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie wspierania rodzin biologicznych w staraniach o powrót dziecka do domu rodzinnego, 5. Uczestnictwo specjalistów zajmujących się problematyką rodziny, w warsztatach mających na celu podnoszenie kwalifikacji zawodowych,	- OPS Gołdap, ZI, - Urząd Miejski Gołdap, - PCPR Gołdap, - PPP Gołdap, - Dom Kultury w Gołdapi, -Biblioteka Publiczna w Gołdapi, -organizacje pozarządowe, - placówka wsparcia dziennego, - KPP Gołdap, - OSIR Gołdap, - szkoły/placówki oświatowe (przedszkola, żłobki) -podmioty/instytucje ochrony zdrowia w Gołdapi, -GKRPA w Gołdapi.	- liczba zorganizowanych spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny, - liczba odbytych szkoleń przez pracowników instytucji pomocowych, - liczba odbytych spotkań zespołu ds. Asysty Rodzinnej, - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba udzielonych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego, - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych.

5. Pozyskiwanie kadry specjalistycznej wspierającej rodzinę, w tym z niepełnosprawnością i zaburzeniami psychicznymi, 7. Utworzenie i wspieranie działalności placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, 8. Realizacja wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny, 9. Zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego, 10. Umożliwienie funkcjonowania rodzin wspierających na terenie Gołdapi i zapewnienie ich finansowania w przypadku zdiagnozowanych potrzeb, 11. Prowadzenie działalności profilaktycznych dla dzieci młodzieży oraz rodziców opiekunów, 12. Organizowanie działań na rzecz rodziny w cyklicznie organizowanych Gołdapskich Dniach Rodziny w ramach obchodów Warmińsko-Mazurskich Dniach Rodziny i innych, 13. Wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez aktywizację rodzin integrację ze środowiskiem lokalnym, 14. Rozpowszechnianie informacji o obowiązujących aktach prawnych w zakresie wspierania rodziny.		
Cel szczegółowy 3 Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków z nich wynikających występujących w rodzinach poprzez zwiększenie świadomości rodzin w zakresie oferowanych form wsparcia.		
Działania	Realizatorzy	Wskaźniki
1. Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych, 2. Zapewnienie rodzinom z terenu Gminy Gołdap dostępu do nieodpłatnego specjalistycznego poradnictwa, 3. Organizowanie warsztatów edukacyjnych dla rodziców i opiekunów, 4. Działania Zespołu interdyscyplinarnego Gminy Gołdap grup roboczych, 5. Zapobieganie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny dotkniętej problemem przemocy w	OPS Gołdap, ZI, - Urząd Miejski Gołdap, - PCPR Gołdap, - PPP Gołdap, - Dom Kultury w Gołdapi, - Biblioteka Publiczna w Gołdapi, - organizacje pozarządowe, - placówka wsparcia dziennego, - KPP Gołdap, - OSIR Gołdap, - szkoły/placówki oświatowe (przedszkola, żłobki) - podmioty/instytucje ochrony zdrowia w Gołdapi, - GKRPA w Gołdapi.	- liczba osób korzystających ze wsparcia, - liczba osób i rodzin jaka skorzystała z programów profilaktycznych, - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego, - liczba nadzorów kuratorów sądowych w przypadku dzieci z rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,

rodzinie poprzez pracę z asystentem rodziny, 5. Organizowanie kampanii lokalnych na rzecz rodziny w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. Kampania Biała Wstążka, Kampania Pomarańczowa Wstążka), 7. Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, 8. Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze w formie asystenta rodziny, 9. Motywowanie do podjęcia leczenia celem minimalizowania uzależnienia i Współuzależnienia, 10. Rozwijanie innowacyjnych form w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy, 11. Uświadamianie rodzin, mieszkańców Gołdapi o roli podmiotów działających na rzecz rodziny, 12. Organizowanie spotkań, konferencji lub seminariów dotyczących problematyki rodziny oraz podmiotów działających na rzecz rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, 13. Stworzenie spójnej informacji o ofercie specjalistycznej pomocy na terenie gminy.		- liczba uczniów korzystających z programów profilaktycznych w szkołach, - liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty, - liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny wobec, których wszczęto procedurę Niebieskie Karty, - liczba lokalnych kampanii na rzecz rodziny, - liczba broszur informacyjnych, - liczba spotkań, konferencji dotyczących problematyki rodziny.
---	--	--

VI. REALIZACJA PROGRAMU

1. Odbiorcy Programu

- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Gołdap, które z różnych przyczyn przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- dzieci zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- rodziny, w których władza rodzicielska została odebrana lub ograniczona poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej,
- rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Gołdap, w tym zagrożone wykluczeniem społecznym .

2. Realizatorzy Programu

Założenia Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2020 w Gminie Gołdap powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Przy realizacji Programu współpracować winny:

podmioty publiczne:

- właściwe wydziały i stanowiska Urzędu Miejskiego,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii,
- przedszkola publiczne,
- szkoły podstawowe, szkoła podstawowa z oddziałami integracyjnymi,
- Dom Kultury,
- Biblioteka Publiczna,
- świetlice wiejski
- Ośrodek Sportu i Rekreacji „OSIR”,
- przychodnia zdrowia.

podmioty niepubliczne:

- niepubliczne przedszkola i żłobki,
- organizacje pozarządowe działające w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, edukacji, promocji i ochrony zdrowia,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- lokalne media,
- wolontariat.

samorządowe służby i instytucje o zasięgu powiatowym i inne:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- szkoły ponadpodstawowe,
- Zespół Placówek Edukacyjno Wychowawczych,
- Sąd Rejonowy w Olecku,
- kuratorzy sądowi.

3. Finansowanie Programu

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

4. Monitorowanie i ewaluacja Programu

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań. Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami w celu osiągnięcia założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu Programu. Monitorowanie i ewaluacja Programu

odbywać się będzie poprzez przedkładanie przez Burmistrza Gołdapi w terminie do 31 marca każdego roku Radzie Miejskiej w Gołdapi rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzonego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Koordynatorem realizacji Programu Wspierania Rodziny na lata 2020-2022 w Gminie Gołdap jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Gołdapi. Podmioty lokalnego systemu wsparcia rodziny będą przekazywać sprawozdania z realizacji własnych zadań, zawartych w niniejszym Programie w formie elektronicznej na adres: sekretariat@opsgoldap.com.pl lub w formie pisemnej na adres Ośrodka Pomocy Społecznej w Gołdapi, w terminie do **28 lutego każdego roku**.

Pierwsze sprawozdanie z realizacji Programu zostanie przedstawione Radzie Miejskiej w Gołdapi w terminie do 31 marca 2021r.